

III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Opis partycypacyjnych metod tworzenia LSR

W procesie tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju szczególny nacisk położono na partycypacyjny charakter prac nad strategią, dlatego aktywnie uczestniczyli w nich przedstawiciele grup istotnych i reprezentatywnych dla całego obszaru LGD. Lokalna Strategia Rozwoju dla LGD Ujście Baryczy powstała więc dzięki zaangażowaniu społeczności lokalnej – przedstawicieli wszystkich grup interesów, w tym grup osób w niekorzystnej sytuacji i z wszystkich gmin obszaru. Mieszkańcy za pośrednictwem ogłoszeń, plakatów, informacji na stronie internetowej i portalu społecznościowego oraz podczas anonsów indywidualnych zostali poinformowani o procesie tworzenia strategii z udziałem społeczności lokalnej. Na stronie internetowej LGD zamieszczono harmonogram spotkań z określeniem grup docelowych.

W przygotowaniu i wypracowaniu materiałów do nowej LSR zastosowane zostały aktywne narzędzia i techniki partycypacji, łączące różne formy komunikacji społecznej, mające na celu dotarcie do bezpośrednio zainteresowanych problematyką zawartą w tworzonej strategii oraz umożliwiające powszechny udział NGO, przedsiębiorców, osób wykluczonych, niepełnosprawnych, instytucji oraz pozostałych mieszkańców w konsultacjach społecznych. Dzięki konsultacjom w każdej gminie ustalono priorytetowe grupy docelowe, najważniejsze problemy, potrzeby i wyzwania, sporządzono analizę silnych i słabych stron obszaru i wyznaczono cele, co stanowiło materiał bazowy do opracowania strategii.

W tworzeniu strategii wykorzystano następujące narzędzia:

- spotkania warsztatowe
- ankiety, w tym ankiety internetowe
- spotkania fokusowe
- spotkania otwarte
- konsultacje indywidualne
- spotkania on-line
- spotkania grupy roboczej
- forum lokalne
- biały wywiad

Spotkania warsztatowe - były to spotkania wszystkich mieszkańców, reprezentantów różnych sektorów, osób z grup w niekorzystnej sytuacji na obszarze, partnerów zaangażowanych w prace, a także spotkania roboczych grup tematycznych. W ramach tych prac wypracowane zostały: analiza silnych i słabych stron obszaru, wizja i misja, cele i przedsięwzięcia. Na podstawie prac warsztatowych i w uzgodnieniach z zarządem LGD przygotowany zostały budżet LSR oraz preferencje w lokalnych kryteriach wyboru.

Ankiety - sporządzone zostały przez biuro LGD i dotyczyły działalności stowarzyszenia, silnych i słabych stron obszaru, preferowanych zakresów wsparcia, grup docelowych, zadań proponowanych do realizacji, oczekiwań społecznych oraz napotykanego trudności. Kolejna ankieta – formularz uwag do LSR udostępniona została po opracowaniu projektu LSR, w celu konsultacji i zgłaszania uwag. Ankiety w formie dokumentu do pobrania zamieszczone zostały na stronie internetowej LGD, rozdysponowane zostały do gmin członkowskich oraz przesyłane pocztą elektroniczną do członków i sympatyków stowarzyszenia. Również podczas innych spotkań zachęcano do wypełnienia ankiety, w tym w ramach punktów konsultacyjnych. Zebrane ankiety poddano analizie.

Spotkania fokusowe, wywiad fokusowy - inaczej moderowana dyskusja na konkretny temat prowadzona z zebraną w jednym miejscu grupą ludzi. Spotkania fokusowe zostały przeprowadzone w kilku grupach – przedstawiciele władz gmin członkowskich i JST, młodzieży, seniorów, KGW/OSP, instytucji wspierających grupy osoby w niekorzystnej sytuacji (urzędu

pracy, ośrodków pomocy społecznej i domów dziennego pobytu osób starszych i niepełnosprawnych).

Spotkanie otwarte – spotkania przeznaczone dla ogółu społeczności zamieszkującej dany teren, nie uwzględniające żadnej kategoryzacji uczestników. Konsultacyjne te poświęcone były w szczególności poznaniu mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń regionu, omówieniu potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Uczestnikami spotkań byli zarówno członkowie LGD jak i osoby nie będące członkami, przedstawiciele różnych sektorów, środowisk, organizacji, sołtysi oraz osób w niekorzystnej sytuacji.

Konsultacje indywidualne - Przeprowadzono indywidualne spotkania konsultacyjne z grupami odbiorców podczas imprez i wydarzeń lokalnych (np. Bieg Nieodległości) oraz w punktach konsultacyjnych w każdej gminie członkowskiej.

Spotkania on-line – spotkania za pośrednictwem komunikatora internetowego z uczniami szkoły ponadpodstawowej mające na celu zaznajomienie uczniów z procesem tworzenia strategii, jak również wypracowanie formuły dalszej współpracy, zaszczepienia chęci uczestnictwa w procesach decyzyjnych dotyczących życia w społeczeństwie obywatelskim, przedstawienia swoich propozycji i oczekiwań, analiza silnych i słabych stron oraz diagnoza obszaru.

Spotkania grupy roboczej – grupa wyłoniona z uczestników spotkań konsultacyjnych, zdywersyfikowana pod względem składu, odzwierciedlająca partycypacyjny charakter prac nad strategią. Grupa pracowała nad poszczególnymi rozdziałami LSR oraz przygotowywała poszczególne formularze badań ankietowych społeczności lokalnej.

Forum lokalne - członkowie lokalnej społeczności wzięli udział w dyskusji dotyczącej ostatecznej formy LSR. Uczestnicy zgłaszali swoje opinie i zapytania. Uczestniczyli w nim mieszkańcy obszaru LGD Ujście Baryczy, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele instytucji i NGO. Forum lokalne nie jest gremium decyzyjnym – jego celem jest dostarczenie wiadomości/oceny podejmowanych działań oraz ich konsultowanie.

Biały wywiad – pozyskano informacje z ogólnie dostępnych źródeł, baz danych, danych publicznych pod kątem ich wykorzystania przy tworzeniu treści LSR.

Opis metod zaangażowania społecznego stosowanych w przygotowaniu LSR		
Etap	Metoda	uczestnicy
Definiowanie potrzeb i problemów	spotkanie otwarte, spotkania warsztatowe, spotkania on-line ankieta, konsultacje indywidualne	mieszkańcy obszaru, członkowie LGD, przedstawiciele JST, grupy fokusowe, przedstawiciele osób z grup w niekorzystnej sytuacji, młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne, sołtysi, lokalni liderzy, przedstawiciele OSP i KGW
Określanie celów i ich hierarchii	spotkania otwarte, spotkania fokusowe, ankieta, konsultacje indywidualne	mieszkańcy obszaru, członkowie LGD, grupy fokusowe, przedstawiciele osób z grup w niekorzystnej sytuacji, młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne, sołtysi, lokalni liderzy, przedstawiciele OSP i KGW
Poszukiwanie rozwiązań	ankieta, spotkania fokusowe, branżowe, konsultacje indywidualne	Mieszkańcy obszaru, grupy fokusowe, grupa robocza, spotkania on-line, przedstawiciele osób z grup w niekorzystnej sytuacji, młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne, sołtysi, lokalni liderzy, przedstawiciele OSP i KGW
Formułowanie wskaźników	forum lokalne, spotkanie fokusowe, spotkania indywidualne, ankietę	mieszkańcy obszaru członkowie LGD, władze gmin

		członkowskich, członkowie NGO, przedstawiciele osób z grup w niekorzystnej sytuacji, młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne
Identyfikacja grup docelowych strategii, w tym osób w niekorzystnej sytuacji	wywiady z przedstawicielami Urzędu Pracy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, DPS, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, KGW, OSP ankieta, konsultacje indywidualne, spotkania otwarte.	pracownicy i członkowie wymienionych podmiotów i instytucji, przedsiębiorcy, osoby indywidualne, w tym przedstawiciele osób z grup w niekorzystnej sytuacji,

Informacje o spotkaniach i warsztatach zostały opublikowane za pośrednictwem strony internetowej www.ujsciebaryczy.pl na stronach [www. samorządów lokalnych](http://www.samorządów lokalnych) oraz portalu społecznościowym Facebook. Ponadto LGD posiada bazę danych organizacji pozarządowych i mieszkańców współpracujących z LGD, którym informacje o spotkaniach zostały przesłane drogą elektroniczną. W biurze LGD na bieżąco funkcjonuje punkt informacyjno – konsultacyjny. Ogłoszenia/plakaty o spotkaniach i punktach konsultacyjnych wywieszano także na tablicy ogłoszeń i w miejscach zwyczajowo przyjętych w miejscowościach regionu.

Harmonogram spotkań z lokalną społecznością był następujący:

Data	Forma partycypacyjna	Cel
08.06.2022	wstępne spotkanie z pracownikami LGD	Omówienie procesu konsultacji społecznych, przyszłe i obecne kierunki działalności LGD
14.06.2022	spotkanie inicjujące prace nad strategią dla przedstawicieli gmin członkowskich, władz LGD i pracowników biura	Omówienie założeń inicjatywy LEADER, dyskusje na temat obszaru i przyszłej LSR, silne i słabe strony obszaru
31.06.2022 01.07.2022	spotkania otwarte w gminach członkowskich	Omówienie zakresu inicjatywy LEADER i procesu tworzenia strategii, dyskusje na temat obszaru, jego walorów i problemów, analiza i diagnoza obszaru; wyłonienie przedstawicieli do grupy roboczej
28.07.2022	spotkanie grupy roboczej	Podsumowanie konsultacji społecznych w gminach członkowskich, pierwsze wnioski do przyszłej strategii, dyskusja na temat przyszłych planów i działań
26.08.2022	spotkanie grupy roboczej	Aktualny stan procesu wyboru LSR, przygotowanie ankiety, preferowane cele i kierunki rozwoju, obszary strategiczne
27.09.2022	Spotkanie grupy roboczej	Proponowany podział budżetu, cele i wskaźniki wraz z ich rozłożeniem w czasie (plan działania)
21.10.2022 25.10.2022 26.10.2022 27.10.2022 11.11.2022	Punkty konsultacyjne	Ankietyzacja i konsultacja kluczowych obszarów wsparcia w LSR, grup docelowych, w tym grup w niekorzystnej sytuacji, preferowanych kierunków premiovania, obszarów deficytowych, silnych i słabych stron obszaru, przyszłych kierunków działania
wrzesień – listopad 2022	Ankieta internetowa	Konsultacja silnych i słabych stron obszaru, priorytetowych obszarów wsparcia, grup osób w niekorzystnej sytuacji, preferowanych zakresów wsparcia przedsiębiorczości, przyszłych kierunków rozwoju LGD
27.09.2022 08.11.2022 09.11.2022 10.05.2023	Spotkania fokusowe z grupami interesów	Omówienie silnych i słabych stron regionu, preferowanych kierunków i obszarów wsparcia, wyłonienie grup osób w niekorzystnej sytuacji, planowany zakres wsparcia
09.11.2022	Spotkanie grupy roboczej	Podsumowanie wyników konsultacji w ramach punktów konsultacyjnych oraz zebranych w wyniku przeprowadzonej ankiety, bieżąca praca nad projektem strategii

maj – czerwiec 2023	Elektroniczny formularz uwag do projektu LSR	Zbieranie uwag do projektu dokumentu
31.05.2023	Forum lokalne	Zapoznanie społeczności lokalnej z projektem LSR, zebranie ostatecznych uwag do dokumentu

Analiza przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji

Metoda konsultacyjna	Wnioski z konsultacji	Przyjęcie lub odrzucenie wniosku z konsultacji
Spotkania warsztatowe	- silne strony: duża aktywność społeczna, postawy przedsiębiorcze wśród mieszkańców, kultywowanie tradycji i dbałość o lokalne dziedzictwo, liczne zasoby, lokalne wydarzenia	przyjęto
	- słabe strony i problemy społeczne: niedostatecznie rozwinięta infrastruktura społeczna, niski poziom opieki zdrowotnej, niski poziom promocji obszaru	przyjęto
	- kierunki działania i zakresy interwencji: rozwój przedsiębiorczości, inwestycje w infrastrukturę społeczną, wspieranie sektora usług w zakresie ochrony zdrowia dla społeczności i aktywizacja mieszkańców,	przyjęto
	- grupy w niekorzystnej sytuacji: osoby młode (do 25 roku życia), osoby niepełnosprawne, osoby po 60 roku życia	przyjęto
Ankiety	- sposoby wspierania inicjatyw lokalnych: wspieranie i zakładanie działalności gospodarczej, rozwój niekomercyjnej infrastruktury publicznej, organizacja wydarzeń, imprez, warsztatów dla mieszkańców, wzmacnianie aktywności społecznej i organizacji pozarządowych, inicjowanie działań dla osób młodych	przyjęto
	- tematy wiodące w LSR: tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy, wspieranie grup w niekorzystnej sytuacji, innowacyjność, podwyższanie jakości życia na obszarach wiejskich poprzez inwestycje i aktywizację mieszkańców, wspieranie działań związanych z ochroną środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym	przyjęto
	- grupy w niekorzystnej sytuacji: osoby młode (do 25 roku życia), kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby po 60 roku życia	przyjęto
Spotkania fokusowe	- tematy wiodące LSR: wspieranie przedsiębiorczości, wspieranie rozwoju infrastruktury społecznej, aktywizacja i edukacja mieszkańców, wspieranie i rozwój sektora usług dla społeczności lokalnej	przyjęto
Spotkania otwarte	-aktywizacja młodzieży	przyjęto
	- wspieranie tworzenia miejsc pracy	przyjęto
	- efektywne narzędzia monitoringu i ewaluacji	przyjęto
	- uwzględnienie w procesie aktualizacji LSR konsultacji społecznych	przyjęto
Konsultacje indywidualne	- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, aktywizacja mieszkańców, promocja obszaru	przyjęto
Spotkania on-line	-zaangażowanie młodzieży w działania LGD, edukacja klimatyczna i środowiskowa	przyjęto
Spotkania grupy roboczej	jasność i transparentność kryteriów wyboru oraz procedur, precyzyjna definicja innowacyjności, uwzględnienie w kryteriach zagadnień związanych z ochroną środowiska i grupami w niekorzystnej sytuacji	przyjęto
Forum lokalne	- uwzględnienie w kryteriach wyboru zagadnień związanych z innowacyjnością, ochroną środowiska, wsparciem grup w niekorzystnej sytuacji	przyjęto
	- kluczowa rola Biura LGD jako podmiotu odpowiedzialnego za kwestie	przyjęto

Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

Materiały do analizy pochodziły z badań własnych, dokonanych wcześniej ewaluacji oraz partycypacyjnych konsultacji społecznych. Po analizie posiadanych materiałów dokonano podziału wniosków w zależności od ich kategorii. Odnotowane problemy podzielono na:

➤ społeczne

- niska znajomość przez mieszkańców walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru
- niedostateczne dostosowanie infrastruktury społecznej, turystycznej i rekreacyjnej regionu do potrzeb mieszkańców
- brak punktów informacji turystycznej
- niedostateczna infrastruktura związana z ochroną środowiska
- niewystarczający dostęp do usług opiekuńczych
- ubożenie społeczeństwa
- zwiększająca się ilość rodzin z problemami społecznymi

➤ gospodarcze:

- niski poziom przedsiębiorczości oparty o lokalne zasoby,
- słaba infrastruktura turystyczna
- słaba promocja obszaru
- zbyt mała ilość miejsc pracy na obszarze
- brak wiedzy na temat możliwości prowadzenia działalności gospodarczej

Wykorzystanie danych z konsultacji społecznych i zaangażowanie społeczności lokalnej we wdrażanie LSR

Partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu strategicznego ma znaczenie fundamentalne. LGD przede wszystkim pragnie dotrzeć z informacją o LSR do jak największej liczby mieszkańców obszaru. Planuje się, aby poinformować o strategii szerszą społeczność lokalną, w tym młodzież seniorów, osoby niepełnosprawne i zmobilizować biernych dotychczas interesariuszy do realizacji strategii – cennym stanowiskiem jest tu głos pracowników biura LGD, którzy nauczani doświadczeniem z poprzedniego okresu programowania, zgodnie stwierdzają, że to dzięki ciekawym i atrakcyjnym wydarzeniom animacyjnym, mieszkańcy najlepiej dowiadują się o LGD i LSR, poznają pracowników biura oraz zawiązują cenne kontakty z innymi uczestnikami wydarzenia, a potem chętnie wspólnie pracują i uczestniczą w życiu społecznym na obszarze swojej miejscowości i/lub Ujścia Baryczy. LGD w ten sposób, na wstępie każdego wydarzenia, może przedstawić swoje dotychczasowe osiągnięcia i budować przez to tak potrzebną wiarygodność i zaufanie. Dlatego w tej strategii bardzo duży nacisk położony został na animację, zwłaszcza grup osób w niekorzystnej sytuacji oraz włączanie młodzieży, seniorów i osoby niepełnosprawne w życie publiczne. Informowanie rozpoczęto już na etapie przygotowań do spotkań w ramach wsparcia przygotowawczego. Maile, plakaty na stronie internetowej i Facebooku, ale przede wszystkim indywidualne rozmowy telefoniczne i prośby o rozpowszechnianie informacji od LGD – to podstawa dobrej komunikacji. LGD od lat współpracuje ze swoimi członkami, którzy chętnie dzielą się swoją wiedzą, doświadczeniami, celami, zadaniami i zasobami. Utrzymanie zaangażowania lokalnej społeczności na etapie wdrażania LSR to jedna z najważniejszych kwestii, która związana jest z realizacją strategii i o którą LGD zadba. Pracując nad strategią wspólnie podjęto decyzję, że jednym z jej celów będzie aktywizacja lokalnej społeczności. To z kolei jest nieocenionym narzędziem aktywności i energii mieszkańców. Dzięki działaniom z zakresu animacji lokalnej wzmacniać i pielęgnować będziemy zaangażowanie mieszkańców, ich motywację, współodpowiedzialność, aktywność, poczucie przynależności do grupy i wzajemne zaufanie oraz wiedzę. Ponadto osoby zadowolone ze swojego otoczenia, miejsca zamieszkania i istniejących udogodnień – są bardziej związane z lokalną społecznością. Dbamy o partnerskie podejście do podmiotów z obszaru objętego LSR, dlatego cenimy otwarte konsultacje nowych pomysłów LGD i członków LGD np. przy okazji zmiany LSR. Zaplanowaliśmy wiele ciekawych, pożytecznych działań, dzięki którym utrzymamy zaangażowanie społeczności lokalnej i wzmocnimy ich zasoby. Pracownicy biura LGD są otwarci na poznanie nowych osób/przedstawicieli organizacji i chętni, by wzmacniać relacje z już poznanymi. Dzięki dotychczasowym działaniom zarządu i biura LGD, relacje między członkami LGD oraz między członkami a biurem LGD, już oparte są na

pogłębianym partnerstwie i skutecznej komunikacji. Kontaktowanie/kojarzenie członków LGD nawzajem ze sobą to podstawa naszej pracy, dzięki czemu nawiązują się nowe znajomości, przyjaźnie, wspólne, cenne projekty i działania.

Współpraca ze wszystkimi grupami interesariuszy będzie realizowana więc nie tylko na etapie opracowania i aktualizacji LSR, ale również na etapie jej wdrażania. Zaplanowano następujące działania:

Poziom partycypacji	Forma partycypacji	Opracowanie LSR	Wdrażanie LSR
informowanie	działania edukacyjne i informacyjne	aktualne informacje o prowadzonych działaniach i postępach w procesie opracowania i wdrażania strategii na stronie internetowej i portalu społecznościowym	
		informowanie społeczności lokalnej o opracowaniu LSR	informowanie społeczności lokalnej o postępach we wdrażaniu LSR
		publikacja materiałów z konsultacji społecznych, badań i warsztatów strategicznych	publikacja sprawozdań monitoringowych i ewaluacyjnych
konsultowanie	badanie ankietowe	wskazywanie priorytetowych obszarów, problemów i wyzwań rozwojowych	ocena realizacji procesu wdrażania LSR
	zgłaszanie uwag i opinii	zgłaszanie uwag i opinii do projektu LSR	zgłaszanie uwag i opinii do procesu realizacji LSR, do jej zmiany i aktualizacji
uczestnictwo	projekty	zgłaszanie pomysłów do realizacji nowych projektów	przekazywanie danych i informacji na temat realizowanych projektów, w tym partnerskich
	warsztaty	diagnozowanie najważniejszych problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru	przygotowanie i realizacja projektów, w tym partnerskich
		definiowanie celów i szczegółowych przedsięwzięć oraz wskaźników	zachęcanie i animacja do współpracy oraz zgłaszania nowych inicjatyw/uwag/pomysłów

Dotychczas wykorzystane różnorodne formy partycypacji społecznej umożliwiły udział przedstawicieli społeczności lokalnej na etapie analizy potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru oraz definiowania celów i obszarów interwencji. Zarówno skład grupy roboczej, miejsca, tematy i rodzaje grup interesariuszy uczestniczących w konsultacjach (w tym grupy osób w niekorzystnej sytuacji), a także otwarty charakter spotkań i narzędzi analitycznych dowodzą, że nie tylko w założeniach, ale i w praktyce na wszystkich etapach przygotowania LSR przestrzegano zasady równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, wiek, rasę, orientację seksualną, światopogląd bądź religię, a także zasady zrównoważonego rozwoju. Podobnie zamierza się to czynić na etapie wdrażania strategii, monitoringu i ewaluacji. Zaprojektowany system realizacji LSR również zapewnia metody partycypacyjnego udziału społeczności (w tym zaawansowane). Do budowania silnych i trwałych więzi preferowane będą formy kontaktu bezpośredniego. Szczególna uwaga zarówno w działaniach promocyjnych, informacyjnych i animacyjnych, poświęcona będzie zdefiniowanym grupom osób w niekorzystnej sytuacji czyli seniorom, młodzieży i osobom niepełnosprawnym.

Sposób wykorzystania informacji oraz wniosków zebranych podczas konsultacji odzwierciedlają również zapisy poszczególnych rozdziałów niniejszej strategii, w szczególności rozdziałów II i VI.